

Besluit

Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: buitengewoon onderwijs (bachelor na bachelor) van de Hogeschool West-Vlaanderen

datum	1. Inleiding
2 december 2013	Bij brief van 5 februari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool West-Vlaanderen te Kortrijk een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: buitengewoon onderwijs (bachelor na bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 5 februari 2013 en ontvankelijk verklaard op 2 juni 2013.
onderwerp	
Accreditatierapport en -besluit (001540)	
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Ludo Heylen (onderwijsdeskundige), directeur van Cego, Vorming en Consult;

Leden:

- Ludo Govaerts (domeindeskundige), directeur van de ziekenhuisschool, B.O type 5 van het UZ Gasthuisberg te Leuven;
- Erica de Bruïne (domeindeskundige), hoofddocente bij Hogeschool Windesheim (Zwolle) met Passend onderwijs als specifiek aandachtspunt;
- Anita Wuestenberg (onderwijsdeskundige), gewezen lector Pedagogiek, Didactiek en Agogische vaardigheden en praktijkbegeleider aan de KHLeuven.;
- Karen Oeyen (student-lid), oud-student (2009-2010) Banaba Buitengewoon Onderwijs Karel de Grote-Hogeschool.

Secretaris:

- Evelien Vandenhaute.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 12 en 13 oktober 2011. Het visitatierapport dateert van 4 december 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

Op 23 juli 2013 heeft de NVAO de opleiding gevraagd informatie aan te leveren over de maatregelen die de opleiding heeft genomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de commissie over de facetten 2.1 en 2.6 die door de commissie als onvoldoende zijn beoordeeld en over de aandachtspunten geformuleerd bij andere facetten. De opleiding heeft deze informatie op 1 oktober 2013 per e-mail naar de NVAO gestuurd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande de aanvullende informatie tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding de decretaal vooropgestelde algemene en algemene beroepsgerichte competenties, samen met de beroepsspecifieke competenties geïntegreerd heeft in een visie die die competenties waaraan een afstuderende leraar aan Howest moet voldoen, vooropstelt. Bovendien heeft de opleiding deze competenties op een geïntegreerde en samenhangende manier voorgesteld in een competentieprofiel dat gestoeld is op vier beïnvloedende contexten en vijf leerlijnen, die uiteindelijk samenvloeien in het opleidingsprogramma.

De commissie is van mening dat de opleiding er een duidelijke en onderbouwde visie op nahoudt, die eveneens samenhang met de initiële opleidingen waarborgt. De opleiding heeft bij het opstellen van haar competentieprofiel het competentiegericht leren centraal gesteld en heeft deze keuze goed onderbouwd. De commissie merkt hierbij op dat de opleiding hoge eisen stelt aan haar studenten. Studenten worden, ongeacht hun vooropleiding, verwacht de competenties te bereiken op een gespecialiseerd niveau. Volgens de commissie is het vooral voor niet-onderwijsinstromers echter niet zo eenvoudig om op dit gespecialiseerde niveau te functioneren, vooral wat de didactische competenties betreft.

De commissie is van mening dat de opleiding de competenties heeft afgetoetst aan het decreet en dat ze ook beantwoorden aan de decretale eisen van een professionele bachelor.

Volgens de commissie heeft de opleiding het opstellen van de competentiematrix mee gestoeld op internationale bronnen, zoals de Dublin-descriptoren.

Pagina 3 van 14 De commissie raadt de opleiding aan een internationale component in de doelstellingen te integreren.

De commissie is van oordeel dat de competentiematrix van de opleiding een doordacht werkstuk is met eigen accenten en een duidelijke profilering, waarbij een verfrissende visie aan de basis ligt. Het feit dat de rollen van leraren ruimer zijn ingevuld dan het domeinspecifieke referentiekader kan bij de commissie op instemming rekenen. De commissie merkt anderzijds op dat ze bij het vergelijken van het competentieprofiel van de opleiding met haar eigen domeinspecifieke referentiekader ook enkele verschillen heeft opgemerkt. Zo is het onderdeel 'een efficiënte leefomgeving creëren' in zijn uitwerking door de opleiding beperkter ingekleurd dan wat de commissie in haar domeinspecifieke referentiekader beschrijft. Ook het didactische aspect in de competenties blijft volgens de commissie in de schaduw staan. Volgens de commissie is hierin de relatief beperkte plaats van de stage binnen de opleiding symptomatisch.

De commissie heeft gemerkt dat de competentiematrix nog niet helemaal doorleefd is bij het werkveld, de (gast)docenten en de studenten, en daardoor nog te weinig aanwezig is in de opleiding. Het werkveld is betrokken in het opstellen van het competentieprofiel, maar deze betrokkenheid beperkt zich te veel tot de opleidingscommissie.

Programma

Volgens de commissie zijn de intenties en de visie van de opleiding prima uitgewerkt, maar krijgen zij geen voldoende concreet uitgewerkte vertaling in het programma. In het vormgeven van het programma lijkt zelfs het competentiedenken kunstmatig te zijn opgesplitst in denken en doen. Ook de rollen van leraren die in het competentieprofiel van belang zijn, zijn niet omgezet in een programma. Dit bemoeilijkt de herkenbaarheid van de competenties in het aanbod. Op de studiefiches staan niet alleen de competenties maar ook de moduledoelstellingen vermeld. Ook dit belemmert de herkenbaarheid van de competenties, aangezien de moduledoelstellingen niet in termen van competenties zijn geformuleerd, waardoor het lijkt alsof de inhouden centraal staan en niet de competenties.

De commissie heeft bij het bekijken van het programma vastgesteld dat er in het curriculum geen dekking dreigt te zijn van alle eindcompetenties. Zo ligt in het programma veel nadruk op eindcompetentie 1 (interpersoonlijke), eindcompetentie 2 (pedagogische) en eindcompetentie 7 (reflectie), maar is er onvoldoende aandacht voor eindcompetentie 3 (didactische) en 6 (samenwerking met omgeving en ouders). Bovendien kan eveneens meer aandacht worden geschonken aan eindcompetentie 4 (organisatorisch) en 5 (samenwerking met een team). Vooral het ontbreken van de aandacht voor het didactische in het programma leidt er volgens de commissie toe dat studenten onvoldoende worden voorbereid op één van de vooropgestelde deelcompetenties, met name het bieden van een deskundige en evenwichtige afstemming van het onderwijsaanbod – inclusief de leerlijnen – op de specifieke situatie van de leerling. Volgens de commissie is de beeldvorming van leerlingen met hun specifieke hulpvragen en het van daaruit werken aan hun onderwijsnoden eerder zwak. Men blijft hangen bij het individuele ontwikkelingsplan, en trekt dit niet door naar het groepswerkplan en het schoolwerkplan. Verder stelt de commissie vast dat de opleiding moet opletten voor een overaanbod in het curriculum rond conflicthantering. De commissie merkte op dat taalstoornissen en rekenproblemen weinig aandacht krijgen in het programma. Een aantal inhouden in het programma hoort meer thuis in de initiële opleiding.

Pagina 4 van 14 De commissie vindt het jammer dat de opleiding er toch niet voor gekozen heeft een keuzetraject op te starten, hoewel deze optie werd getoetst bij het werkveld. De commissie is er voorstander van dat een aantal kleine keuzes die de opleiding plant te introduceren en bij de studenten aftoetst, effectief hun ingang vinden in het curriculum.

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek opgemerkt dat de opleiding haar studenten in contact brengt met de actuele beroepspraktijk. Dit gebeurt al impliciet doordat de meeste studenten van de opleiding zelf al werkzaam zijn in het buitengewoon onderwijs. In intervisie- en supervisiesessies kunnen de studenten met elkaar van gedachten wisselen over hun werkveldervaringen. Bovendien trekt de opleiding gastprofessoren en -sprekers uit het werkveld aan.

De opleiding hanteert eveneens werkplekleren om de band met de beroepspraktijk aan te scherpen. Volgens de commissie heeft werkplekleren een specifieke invulling. Zij verzoekt de opleiding te reflecteren over de duur van de stage en de zinvolheid van een participerende observatiestage. De commissie vraagt zich af of iemand die nog geen ervaring heeft in het buitengewoon onderwijs niet meer stage dient uit te voeren dan iemand die deze ervaring wel al bezit. Volgens de commissie zijn werkplekleren en reflecterend leren vanuit de praktijk belangrijke hefboomen, maar deze moeten dan ook voldoende uitgebreid aanwezig zijn. Volgens de commissie is een uitgebreidere stage om voldoende didactische competenties te verwerven, aangewezen. Wat de begeleiding van de stage betreft, heeft de commissie kunnen vaststellen dat er een goede communicatie is tussen de stageplaatsen van de studenten en de opleiding.

Verdere initiatieven om de student kennis te laten maken met en inzicht te geven in de beroepspraktijk, vindt men in de opleiding terug onder de portfolio, het POP en het leerjournaal.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding op zich niet aan maatschappelijke dienstverlening of projectmatig onderzoek doet. Wel ziet de opleiding het afstudeerproject van de studenten als een vorm van dienstverlening naar het werkveld.

De commissie adviseert de opleiding om de cursussen en syllabi te voorzien van meer verwijzingen naar vakliteratuur.

De commissie heeft kunnen afleiden dat de opleiding samenhang nastreeft door te werken op micro-, meso- en macroniveau. Zij hoorde dat de studenten het eerste jaar als theoretisch, en het tweede jaar als meer praktijkgericht en concreter ervaren. Volgens de commissie hoeft deze lineaire benadering van theorie naar praktijk niet voor een bachelor-na-bacheloropleiding. Het verweben van theorie en praktijk, en deze al in het eerste opleidingsjaar beter op elkaar afstemmen, kan volgens de commissie de motivatie van studenten maar ook de samenhang verhogen.

De commissie heeft vastgesteld dat een student ook later kan instappen in de opleiding en het gemiste deel op het einde kan inhalen. Deze aanpak kan echter ook de samenhang binnen het programma in het gedrang brengen. Volgens de commissie is voorzichtigheid inzake deze materie aangewezen. De grote groep (externe) lesgevers kan ook de samenhang en de betrokkenheid bij het programma bemoeilijken. De commissie vindt het gebruik van een handleiding voor gastdocenten een positief gegeven. Gastdocenten krijgen op die manier een zicht op wat van hen verwacht wordt.

Pagina 5 van 14 De opleiding bestaat uit twee studiejaar van elk 30 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 60 studiepunten. De opleiding voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een bachelor-na-bachelor.

Volgens de commissie levert de opleiding ernstige inspanningen om zicht te krijgen op de subjectieve taakbelasting, maar blijft het onduidelijk hoe men effectief voldoende uren binnen de opleiding presteert, aangezien geen objectieve cijfers beschikbaar zijn. De commissie stelt dat de opleiding blijvende aandacht moet hebben voor de daadwerkelijke invulling van de decretaal vooropgestelde 1500 uren studietijd.

De opleiding stelt zich tot doel competentiegericht onderwijs aan te bieden in een krachtige leeromgeving voor de studenten. Men vertrekt daarbij vanuit reflecterend leren vanuit praktijkvoorbeelden. De commissie is tevreden over de diversiteit van de werkvormen in de opleiding en het feit dat klassieke hoorcolleges tot een minimum worden herleid, maar wijst erop dat het nog niet helemaal duidelijk is hoe de werkvormen op competentiegericht onderwijs zijn afgestemd. De commissie erkent dat de opleiding, zoals zij zelf aangeeft, nog zoekende is wat competentiegericht onderwijs betreft en wil de opleiding stimuleren haar werkvormen nog meer op haar didactische concept af te stemmen. De commissie vindt dat op dit moment de werkvormen nog meer duidelijk kunnen maken hoe studenten kansen krijgen om onder andere te groeien in autonomie, in verantwoordelijkheid opnemen, in het nemen van initiatief, in handelen in gespecialiseerde contexten en in kritisch evalueren.

De commissie vindt dat de opleiding nog verder moet groeien in het competentiegericht evalueren. Ze is tevreden dat evaluatiecriteria zijn uitgeschreven voor de bachelorproef en de stage. Ook heeft ze gemerkt dat er tussentijdse kritische feedback wordt gegeven op de bachelorproef en werkstukken.

Bij de meeste opleidingsonderdelen wordt onder de vorm van permanente evaluatie (taken of opdrachten, presentaties, praktijkgerelateerde casestudies...) getoetst of het gespecialiseerde niveau van de competenties werd bereikt. De commissie vindt dat er nog onduidelijkheid is hoe de competenties precies worden getoetst. De commissie merkt dat evalueren nog te veel gebeurt vanuit de beoogde kennis en vaardigheden, gekoppeld aan de leerinhouden en minder vanuit de te behalen competenties. Daardoor stelt de commissie vast dat de beoordeling van taken en opdrachten nog te weinig transparant gebeurt vanuit evaluatiecriteria of gedragsindicatoren. Hierdoor is het voor de commissie moeilijk om te zien hoe een student het gespecialiseerde niveau bereikt.

De beoordeling van de stage verloopt in overleg met het werkveld, maar de opleiding blijft de hoofdverantwoordelijke voor de eindbeoordeling. In de stageschool volgt de stagementor het pedagogisch- didactische handelen van de student. De commissie is positief over de stagebezoeken die de lectoren afleggen.

De commissie beveelt de opleiding aan blijvende aandacht te schenken aan de beoordeling van stage en bachelorproef.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bachelor-na-bacheloropleiding. De opleiding probeert naar eigen zeggen rekening te houden met haar instroom. De commissie vindt het positief dat de opleiding studenten uit een andere vooropleiding een didactische module laat volgen, maar heeft haar bedenkingen bij het

Pagina 6 van 14 aantal studiepunten dat deze module behelst en of zo kan gegarandeerd worden dat deze studenten de didactische competenties dan ook op voldoende mate kunnen beheersen. Ook het feit dat deze module in de meeste gevallen via afstandsonderwijs wordt aangeleerd, roept vragen op bij de commissie. Blijvende aandacht voor deze problematiek is aangewezen.

Positief vindt de commissie dat de opleidingscoördinator intakegesprekken voert met studenten bij de inschrijving om naar hun motivatie te peilen. Zij heeft ook vastgesteld dat het EVC- en EVK-beleid van de opleiding op punt staan,

Ondanks de score 'onvoldoende' voor het facet "Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma" is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor het onderwerp "Programma" voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

De commissie heeft tijdens het visitatiebezoek vastgesteld dat de opleiding volop bezig is zich te heroriënteren. De opleiding houdt er een duidelijke visie op na, waarin competentiegericht leren centraal staat. De opleiding is nu bezig met een vertaalslag van de keuzes die ze gemaakt heeft naar het programma. De commissie merkt op dat niet alle keuzes die de opleiding heeft gemaakt al zichtbaar zijn in het programma, dat nog een stempel draagt uit het verleden, maar dat ze bezig is aan een vernieuwingsproces. Daardoor is het nog onduidelijk hoe alle competenties evenwichtig in het programma aanwezig zijn. De commissie heeft echter opgemerkt dat de opleiding zich bewust is van deze tekortkomingen, en inspanningen levert om structureel en planmatig via haar verbeteringsbeleid curriculumherziening aan te pakken. De opleidingscoördinator gaf tijdens de gesprekken aan de visitatie te willen gebruiken als input voor het verdere verbeteringsbeleid. De commissie is van mening dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de geplande curriculumherziening tot een goed einde te brengen.

Aanvullende informatie

De opleiding maakt de vertaalslag van het competentieprofiel naar het opleidingsprogramma via competentietrajecten én de competentiematrix. De geactualiseerde competentiematrix toont aan dat de competenties voldoende worden afgedekt in het opleidingsprogramma. Het curriculum is aangepast en eindcompetentie 3 en 6 zijn aantoonbaar in het aangepaste curriculum aanwezig. De opleiding integreert steeds meer de internationale component in het programma.

De opleiding bewaakt de samenhang in het programma door inzet van de instrumenten competentiematrix en competentietrajecten. De samenhang in het programma wordt informeel bevestigd door gesprekken met studenten in focusgroepen en formeel door gesprekken met de participatiecommissie.

De opleidingscoördinator bepaalt per opleidingsonderdeel hoeveel contacturen nodig zijn om de beoogde competenties te realiseren. De hoeveelheid studietijd wordt in studiepunten uitgedrukt op de studiefiche. De opleiding continueert haar inspanningen om via de methode van paarsgewijze vergelijking en focusgroepen zicht te houden op de reële studietijd van studenten.

De opleiding heeft het competentieprofiel vertaald in beheersingsniveaus van competenties en daaraan gedragsindicatoren gekoppeld. De gedragsindicatoren worden aan lectoren

Pagina 7 van 14 meegegeven en zijn richtinggevend bij evaluaties. De opleidingscoördinator bewaakt het tot stand komen van de evaluaties.

Op basis van de bevindingen van de commissie en de aanvullende informatie beoordeelt de NVAO "Programma" als voldoende.

Inzet van personeel

De commissie heeft kunnen zien dat het personeelsbeleid van de hogeschool goed is uitgewerkt en dat de opleiding daar de vruchten van plukt. De opleidingscoördinator ziet erop toe dat de teamleden efficiënt worden ingezet en dat jaarlijks de opdrachten van de teamleden worden herbekeken. Volgens de commissie verloopt de begeleiding van nieuwe personeelsleden goed. Ze beveelt de opleiding aan om het personeelsbeleid naar de gastdocenten toe te formaliseren.

De gastdocenten en gastsprekers uit de opleiding zijn professionals die zelf ervaring hebben in het (buiten)gewoon onderwijs en hun ervaringen aan de studenten willen delen. De commissie stelde vast dat lectoren momenteel weinig of niet aan lectorenmobiliteit doen.

De opleidingscoördinator is voor 80 procent als onderwijzend personeel ingeschaald in de hogeschool. Dertig procent daarvan gaat naar de opleiding Buitengewoon onderwijs. Dit is op dit ogenblik het enige lectorpersoneelslid dat aan de hogeschool is verbonden. De rest van het onderwijzend personeel in de opleiding bestaat uit een zestal gastdocenten en zestien gastsprekers met een wel erg beperkte opdracht. Ook zij werken deeltijds in de opleiding en hebben samen een VTE van 0,20 procent. De opleiding wordt met andere woorden gedragen door een hoeveelheid aan gastdocenten, gastsprekers en de opleidingscoördinator, en dit voor slechts 0,50 procent VTE aan onderwijzend personeel. Dit wekt bezorgdheid op bij de commissie, die zich afvraagt hoe het organiseren van een opleiding met zo'n beperkt VTE nog te bolwerken valt. De commissie vraagt zich verder ook af of er dan wel sprake kan zijn van een team dat in gezamenlijkheid de verantwoordelijkheid kan dragen voor de inhoud en kwaliteit van de opleiding.

De student-lectorratio bedraagt 44. De commissie vraagt zich af of de gastdocenten en gastsprekers wel voldoende bereikbaar zijn voor de studenten. Wegens het aanbieden van twee opleidingsjaren is het aantal studenten licht gestegen, en ook de student-lectorratio is op een viertal jaar tijd van 20 naar 55 gegaan. De commissie vindt dit een alarmerende vaststelling.

Ondanks de score 'onvoldoende' voor facet 3.3 "Kwantiteit personeel" is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor het onderwerp "Inzet van personeel" voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

De visitatiecommissie maakt een positieve afweging en stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De opleiding wordt gedragen door de opleidingscoördinator, een zestal gastdocenten en een aantal eenmalige gastsprekers, en dit samen voor een VTE van 0,40. Daarnaast staat dat de student-lectorratio 55 bedraagt, waardoor de commissie zich afvraagt of de docenten voldoende bereikbaar zijn voor de studenten. Met een beperkte inzetbaarheid van docenten ligt het zwaartepunt van de opleiding in de handen van de gastdocenten. Deze grote groep gastdocenten meenemen in de opleidingsvisie, dat goed opvolgen en begeleiden noodzaakt een doorgedreven begeleidingsopdracht die verder gaat dan er zorg voor dragen dat elke

Pagina 8 van 14 gastdocent een inhoudelijke inbreng heeft die een meerwaarde is voor de student. Toch kon de commissie tijdens de gesprekken met de betrokkenen afleiden dat de docenten zich gedreven en enthousiast toonden, betrokken bij de inhoud die hij/zij wil overbrengen, met kennis van zaken wat de eigen thema's betreft, en met interesse voor de ontwikkeling van de studenten. De commissie stelde ook vast dat er aanzetten en bereidwilligheid zijn om gelijkgerichtheid in deze docentenploeg te bewerkstelligen. De opleiding heeft al inspanningen geleverd om teamwerking te verstevigen, de gastdocenten worden geëvalueerd en van feedback voorzien door de opleidingscoördinator, er is een handleiding voor gastdocenten opgesteld enzovoort. Met de beoordeling 'voldoende' wil de commissie haar overtuiging uiten dat er al een goede aanzet is met de vernieuwde visie, maar ze verwacht dat de hogeschool het proces versnelt en op basis van de aanbevelingen werk maakt van het met spoed op poten zetten van een door alle partijen gedragen project.

Aanvullende informatie

De opleiding benadrukt dat de student/lector ten tijde van de visitatie 1/44 was. Een aantal studenten heeft de opleiding beëindigd. Momenteel volgen nog 8 studenten de opleiding. De coördinatie opdracht bleef behouden op 30%. Daarnaast blijft de hogeschool beroep doen op gastlectoren en – sprekers. Een wiskundige berekening van de student/lector ratio is in deze context weinig zinvol.

Op basis van de bevindingen van de commissie en de aanvullende informatie beoordeelt de NVAO "Personeel" als voldoende.

Voorzieningen

De commissie heeft tijdens de rondleiding op de campus gezien dat de opleiding gehuisvest is in een erg sfeervol, zij het verouderd gebouw.

De commissie heeft geconstateerd dat de hogeschool geen actieve politiek voert om de bachelor-na-bachelorstudenten bij de bibliotheek of bij de beschikbare digitale bronnen te brengen. Studenten van de opleiding maken volgens de commissie weinig tot geen gebruik van de mediatheekfaciliteiten. De bibliotheek is slechts geopend tot 17 uur op woensdagavond, terwijl de studenten tot 18 uur les krijgen. Hierdoor kunnen zij minder makkelijk gebruikmaken van de bibliotheekfaciliteiten dan studenten die overdag les volgen. Zij kunnen wel tijdens de normale openingsuren terecht in de bibliotheek. Bovendien was de collectie in de bibliotheek niet helemaal up-to-date en kan de opleiding hier enige aandacht aan besteden. De commissie heeft opgemerkt dat op het vlak van onderwijs geen internationale tijdschriften voorhanden waren in de bibliotheekcollectie.

De commissie zag dat binnen de opleiding enthousiast gebruikt wordt gemaakt van het digitale leerplatform Leho, en kan een verdere gestructureerde ingebruikname van dit leerplatform alleen maar onderschrijven.

De commissie heeft vastgesteld dat door de kleinschaligheid van de opleiding de opleidingscoördinator zeer dicht bij de studenten staat en veel van de begeleiding en vragen kan opvangen. De opleidingscoördinator voert meestal vóór een inschrijving een persoonlijk of telefonisch gesprek met de potentiële student of heeft contact via e-mail. De opleidingscoördinator neemt ook de rol op van trajectbegeleider voor studenten die een afwijkend traject wensen te volgen.

Pagina 9 van 14 De commissie heeft gezien dat de begeleidingsvormen uit de hogeschool aanwezig zijn in de opleiding, maar dat studenten hier geen vragende partij voor zijn. Daarom wil de commissie suggereren dat de opleiding kan investeren in andere vormen van begeleiding die meer gericht zijn op een bachelor-na-bacheloropleiding. De commissie denkt hierbij aan ondersteuning bij het actieonderzoek, ondersteuning bij verdiepend werken in de bibliotheek, ondersteuning bij het verkennen van internationale bronnen of ondersteuning bij de combinatie van werk/gezin/studie.

Interne kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg in de hogeschool wordt aangestuurd door de centrale diensten. In de opleiding Buitengewoon onderwijs wordt de taak van kwaliteitszorgmedewerker opgenomen door de opleidingscoördinator.

De commissie heeft vastgesteld dat wegens de kleinschaligheid van de opleiding de opleidingsverantwoordelijken vrijwel onmiddellijk zicht hebben op wat leeft binnen de opleiding. Naast verschillende bevragingen zitten studenten en docenten vaak met de opleidingscoördinator rond de tafel, en problemen krijgen zo snel mogelijk een oplossing. Er is dus een goede opvolging na het melden van problemen. Toch is de systematiek met betrekking tot kwaliteitszorg in deze kleine opleiding niet optimaal. De commissie is van mening dat een verhoogde systematiek in dit handelen de interventies minder ad hoc zal maken.

De commissie raadt de opleiding aan te waken over de relevantie en validiteit van de resultaten van de bevragingen, vooral bij het bevragen van de studenten. Dit kan door meer bevragingen klassikaal te organiseren, zodat de responsgraad van de enquêtes verhoogt. De commissie beveelt de opleiding ook aan de bijeenkomsten van de studentenparticipatiecommissie te formaliseren.

De opleiding heeft een verbeteringsplan uitgewerkt voor de komende vier jaar. Hierin staat een vijftal grote verbeteringsdoelen centraal: competentiegericht onderwijzen en evalueren, samenwerking met de stakeholders optimaliseren, structureel inbedden van internationalisering in de opleiding, een alumniwerking opzetten en een vaste studietijdmeting inplannen.

De commissie heeft gezien dat de laatste drie jaar een frisse wind is gaan waaien in de opleiding. De opleiding is daarom ook niet vergelijkbaar met de opleiding hoe ze twee tot drie jaar geleden was. Volgens de commissie is het veranderingsproces geïllustreerd. Toch merkte de commissie op dat de planmatige aanpak en de check van de verbeteringsacties niet altijd gesystematiseerd zijn en meer ad hoc gebeuren. De commissie vindt dat een planmatige en gesystematiseerde aanpak in het kader van kwaliteitszorg gewenst is.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding voldoende inspanningen levert om haar stakeholders te betrekken. Die voelen zich voldoende gehoord. De gastdocenten worden bij de kwaliteitszorg van de opleiding betrokken door het nauwe en laagdrempelige contact met de opleidingscoördinator. Het werkveld is betrokken bij de opleiding via de werkveldcommissie en de mentoren die de studenten begeleiden tijdens hun werkplekleren. De opleiding houdt contact met de alumni via de alumni-enquête en de bevragingen bij de pas afgestudeerden. Een degelijke alumniwerking is er op dit moment echter nog niet.

De commissie heeft tijdens het bezoek gezien dat de studenten een weg afleggen in hun opleiding. Daardoor voelden de studenten zich voldoende voorbereid voor hun instap in het werkveld. De studenten die geen onderwijskundige achtergrond hadden, meldden wel dat er wegens de beperkte stage bij hen twijfels optraden of zij wel voldoende toegerust waren om de instap in het onderwijsveld te maken. Hieraan kan de opleiding meer aandacht schenken, vindt de commissie.

De vertegenwoordigers van het werkveld met wie de commissie sprak, toonden hun tevredenheid over de afgestudeerden van de opleiding. Volgens hen staan leraren die de opleiding hebben gevolgd, sterker in hun schoenen dan zij die dat niet hadden gedaan. Vooral het aspect van handelingsplanning kan op waardering rekenen bij het werkveld. Leraren die de opleiding hebben gevolgd, hebben ook meer theoretische achtergrond, en kijken volgens het werkveld op een andere manier naar de specifieke leerlingen en hun context.

Volgens de commissie kan de opleiding op enkele vlakken nog meer inspanningen doen om de kwaliteit van de eindwerken te optimaliseren. Hierbij behoren het stimuleren van de onderzoekskwaliteiten van de studenten, het stimuleren van de studenten om een goede (internationale) bronvermelding te hanteren, en de studenten aan te sporen om in de eindwerken blijk te geven van een ondersteunende kennis en vraagstelling. De commissie vindt dat het zichtbaar worden van hoe het niveau van de opleiding gerealiseerd wordt, ook versterkt kan worden. Behalve de eindwerken kunnen ook andere werkvormen hiervoor worden ingezet. Volgens de commissie zijn het leerjournaal, de portfolio, het POP en het reflectieverslag goede pogingen om het leerproces van de student in kaart te brengen, maar zijn ze vaak nog te weinig transparant voor derden om te kunnen interpreteren.

De opleiding heeft tot nog toe geen eigen rendementscijfers heeft geformuleerd. Op Vlaams niveau worden streefcijfers of gemiddelden in verband met het onderwijsrendement gedefinieerd, en de hogeschool werkt aan het formuleren van streefcijfers wat slaagcijfers, gemiddelde studieduur en drop-out betreft. De opleiding kan dan aftoetsen hoe zij zich gedraagt conform die streefcijfers.

De commissie heeft vastgesteld dat in de opleiding veel ingezet wordt op intervisie en supervisie. Via deze wegen leggen studenten een belangrijke weg af in de opleiding. De meeste studenten halen net daarom de eindstreep. De opleiding investeert volgens de commissie sterk in deze sociale dimensie van leren en lijkt daarin ook rendement te halen.

De gemiddelde studieduur bedraagt twee jaar, met andere woorden de voorziene studietijd van vier semesters.

Aanvullende informatie

De opleiding heeft de bachelorproef handleiding in het kader geactualiseerd. De opleiding besteedt expliciet aandacht aan het raadplegen van (internationale) literatuur en bronvermelding, proces voor het tot standkoming van onderwerpen en het selecteren en toewijzen van een promotor.

Op basis van de bevindingen van de commissie en de aanvullende informatie beoordeelt de NVAO "Resultaten" als voldoende.

Pagina 11 van 14 *Conclusie*

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Pagina 12 van 14 **4. Oordelen visitatiecommissie**

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	O
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	Nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: buitengewoon onderwijs (bachelor na bachelor) van de Hogeschool West-Vlaanderen

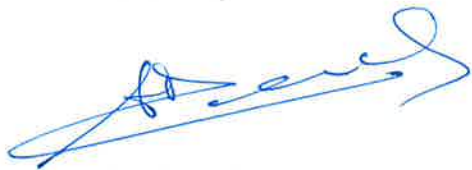
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: buitengewoon onderwijs (bachelor na bachelor) van de Hogeschool West-Vlaanderen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brugge wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 2 december 2013

De NVAO
Voor deze:

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om te reageren.

Pagina 14 van 14 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Hogeschool West-Vlaanderen
– adres instelling:	Marksesteenweg 58 B - 8500 KORTRIJK
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in het onderwijs: buitengewoon onderwijs
– niveau en oriëntatie	bachelor na bachelor
– studieomvang	60 studiepunten
– vestiging opleiding	Brugge
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Onderwijs
– bijkomende titel	geen